

بسطام

شهر عارفان

زهرة کریمی

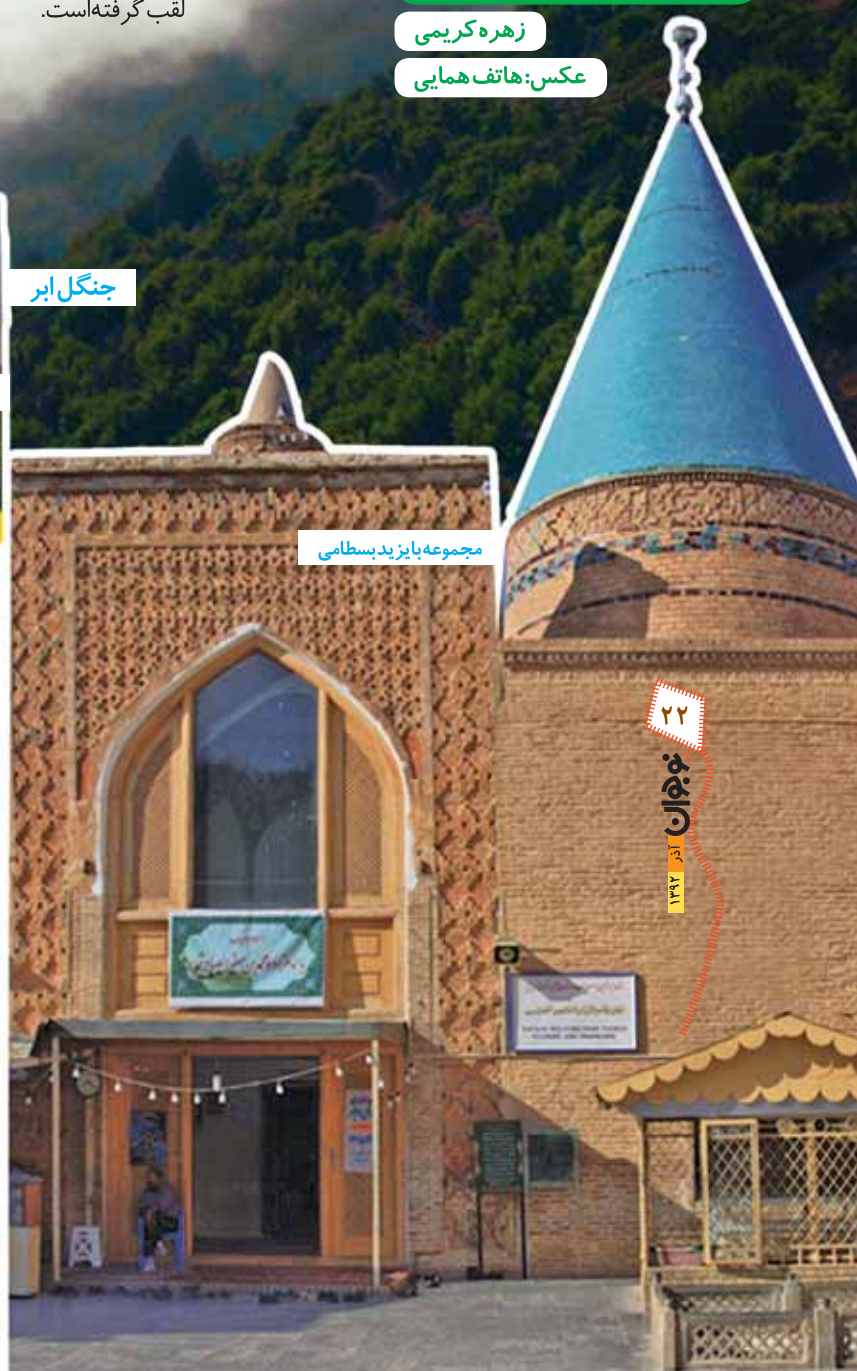
عکس: هاتف همایی

این بار قصد سفر به بسطام، شهری کوچک در شش کیلومتری شهرستان شاهرود در استان سمنان را داریم. شهری آرام با چنارهای تنومند که مانند نگینی در دامنه‌های البرز شرقی خودنمایی می‌کند. گفته می‌شود این شهر را حاکم خراسان (بسطام نام) بنا کرده است که دایی و سردار سپاه خسرو پرویز ساسانی بوده است. از سفالینه‌های یافت شده در دل تپه‌ای معروف به سنگ چخماق - در شمال بسطام - قدمت این سرزمین را ۸۰۰۰ سال تخمین می‌زنند. این شهر از قرن سوم تا اواخر دوره قاجاریه از مراکز مهم فرهنگی بوده است. بسطام زادگاه عارفانی مانند بایزید بسطامی، شیخ ابوالحسن خرقانی و فروغی بسطامی است و ... به این دلیل شهر عارفان لقب گرفته است.

آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی

جنگل ابر

مجموعه بایزید بسطامی

مجموعه بایزید بسطامی

زمانی که وارد بسطام می‌شوی و بلوار اصلی شهر را که مانند دالانی پر از درختان بلند و درهم پیچیده است، طی می‌کنی به میدانی می‌رسی که در کنار آن مجموعه بایزید با سه در ورودی قرار دارد. **امام زاده محمد** از نوادگان **امام صادق (ع)** در قسمت جنوبی مجموعه قرار دارد با گنبدی با کاشی‌کاری‌های فیروزه‌ای رنگ و نقش‌های بسیار زیبا. مقبره بایزید که ملقب به سلطان‌العارفین بوده و در قرن سوم هجری زندگی می‌کرده است در قسمت شمالی امام‌زاده محمد قرار دارد. روی سنگ قبرش یکی از مناجات‌های مشهور علی بن ابی‌طالب (ع) با خط کوفی حک شده است. **گنبد غازان خان** قرینه گنبد امام‌زاده محمد است با کاشی‌های فیروزه‌ای مربوط به دوره ایلخانان که به دستور غازان خان ساخته شده و قرار بوده که آرامگاه بایزید باشد اما مورد استفاده قرار نگرفته است.

مسجد جامع

در پشت مدرسه شاهرخیه قرار دارد و دارای محرابی بی نظیر از نظر گچ‌بری و معماری است که مربوط به دوره ایلخانان است.

مدرسه شاهرخیه

در کنار مجموعه بایزید بسطامی قرار گرفته، قدمتش به زمان شاهرخ تیموری برمی‌گردد. اکنون به نام مدرسه باقرالعلوم استفاده می‌شود و با اینکه طلبه‌ها در آن مشغول به درس خواندن هستند، ولی می‌شود از آن بازدید کرد.

مدرسه شاهرخیه

برج کاشانه

برج کاشانه

بالر تفاع بیست متر در جنوب شهر قرار دارد. از بناهای قرن هفتم و هشتم هجری بوده که در زمان ایلخانان ساخته شده است. شکل بیرونی آن کثیرالاضلاع سی ضلعی است و در بالای برج دو ردیف آجرهای بزرگ قرار دارند که روی آنها مطالبی با خط کوفی نوشته شده و ذکر مقدس بسم الله الرحمن الرحیم هم با خط زیبای ثلث حک شده است. به عنوان رصدخانه و دیده‌بانی از شهر استفاده می‌شده است.

جنگل ابر

در چهل کیلومتری شمال شرقی بسطام و بعد از عبور از بین باغات زیبا در کنار روستای ابر به جنگلی زیبا و دست‌نخورده می‌رسیم که در حاله‌ای از ابر قرار گرفته است. آنجا دیگر لازم نیست برای راه‌رفتن روی ابرها به آسمان بروی. آنجا آسمان به زمین می‌آید. گویی روی فرشی از ابر قدم گذاشته‌ای. سه میلیون سال قدمت دارد و نادرترین گیاهان دارویی در آنجا به چشم می‌خورد. آنجا عظمت خداوند را به وضوح می‌بینی. یکی از ارزشمندترین میراث طبیعی ایران نیز است.

آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی

در بیست کیلومتری شمال بسطام، در روستای قلعه‌نوی خرقان روی تپه‌ای قرار دارد. از عارفان بزرگ قرن چهارم و پنجم هجری بوده است. روی سنگ قبر مرمری آن اشعاری حک شده. خواجه عبدالله انصاری عارف قرن پنجم هجری از شاگردانش بوده است.